

Holdningspapir: Styrket faglighed

Sekretariatet får jævnligt henvendelser fra medlemmer, der føler sig presset på deres faglighed og efterspørger rådgivning både i forhold til deres konkrete situation, og foreningens holdning til, hvordan man som ergoterapeut skal forholde sig, når man i stigende grad pålægges opgaver, der efter deres oplevelse ikke indeholder mulighed for at udøve ergoterapi.

Problematikken er velkendt i foreningen og bl.a. ofte debatteret i både Ergoterapifagligt Selskab for Geriatri og Gerontologi, Ergoterapifagligt Selskab for Psykiatri og Psykosocial Rehabilitering og Ergoterapifagligt Selskab for Udviklingshæmning og Udviklingsforstyrrelser.

Nærværende holdningspapir danner det politiske grundlag for sekretariatets rådgivning af netop disse medlemmer.

Der er tale om medlemmer, der arbejder i tværfaglige fællesskaber uden, eller med ganske få, måske fjerne ergoterapeutkolleger, og uden ergoterapifaglig ledelse. Typisk inden for det kommunale ældre- eller socialområde, i stigende grad også inden for det regionale område.

De seneste år er en ny type af "faglighed under pres" kommet til, og Covid19 aftalerne har forstærket tendensen: Ergoterapeuter der indgår i opgaveløsning uden for egen funktionsbeskrivelse og fag på baggrund af arbejdspladsens ekstraordinære pres grundet Covid19 eller manglen på fagrelevant arbejdskraft. Det er både på regionale og kommunale arbejdspladser.

Afgrænsning

Mange ergoterapeuter arbejder i faglige fællesskaber uden andre ergoterapeuter tæt på, og uden oplevelsen af, at deres ergoterapifaglighed er under pres. Det kan være i funktioner der rummer en bred sundhedsfaglighed, konsulent- eller specialistfunktioner, projektledere eller rådgivere.

Der er typisk tale om ergoterapeuter der er erfarne, eller videreuddannede eller har udsigt til uddannelse. Denne gruppe er ikke målgruppen for rådgivning i forbindelse med styrket faglighed.

Opgaveudvikling overordnet

I Danmark bliver der flere ældre og flere mennesker med særlige behov. Den brede politiske indstilling er, at borgerne skal have mulighed for at blive forblive raske og leve et liv med størst mulig livskvalitet og samfundsdeltagelse. Den rehabiliterende tilgang har medført, at der er ansat flere ergoterapeuter i kommunale velfærdstilbud inden for social og sundhedsområdet.

Både Ældre- og Socialområdet er under politisk og økonomisk pres, idet flere borgere (rent demografisk), får brug for professionelle indsatser. Der er krav om værdighed og god kvalitet i indsatserne, og der er en stigende mangel på sundheds- og socialfagligt personale. God kvalitet fra

Ergoterapeutforeningens Hovedbestyrelse, januar 2021

borgerperspektiv, kan fx også være kontakt med få sundhedsfaglige, der løser flere typer af opgaver på tværs af fagene.

Ergoterapeuter har en bred uddannelse, der er anvendelig i mange ældre- og socialfaglige jobfunktioner og fagområder. Ergoterapeuter er klientcentrerede, helhedsorienterede, analytisk godt funderede, samt mål-, plan- og handlingsorienterede. Ergoterapeuter er derfor attraktive for arbejdsgivere i flere typer af stillinger, der enten er fagligt meget brede, eller ikke kan besættes af primære fagpersonale.

Ergoterapeutforeningen mener

For professionen og for ergoterapeuter er nye jobområder, tværfagligt samarbejde og udvikling af eksisterende opgaver relevante og interessante, når det medfører udvikling for borgeren eller professionen. Dvs. når der indgår meningsfuld aktivitet med et rehabiliterende sigte, og opgaven indeholder muligheder for udøvelse af god klinisk ergoterapi.

For den enkelte ergoterapeut kan denne type stillinger være en jobmulighed, og en faglig udviklingsmulighed. For arbejdspladsen kan det være en mulighed for øget tværfaglighed og god kvalitet, og for professionen er der mulighed for at udvide spændet for stillinger for ergoterapeuter.

Ergoterapeutforeningen vil derfor støtte medlemmer i, at de fastholder deres profession og samtidig deltager i den fælles varetagelse af velfærdsydelser og opgaveløsning på tværs af flere fagligheder - med et ergoterapifagligt perspektiv.

Stillinger, der besættes af ergoterapeuter efter overenskomst med Ergoterapeutforeningen og ikke, eller i meget begrænset omfang, rummer mulighed for udøvelse af klinisk ergoterapi, udfordrer både den enkelte berørte ergoterapeut, overenskomstens dækningsområde og Ergoterapeutforeningen. Det er i sådanne stillinger, at ergoterapifagligheden i høj grad sættes under pres.

Der vil være (delvis) tale om opgavevaretagelse, som ikke er ergoterapi, og som ergoterapeuter ikke er uddannet til, og det er derfor helt centralt for Ergoterapeutforeningen, at ergoterapeuten dels oplæres i de konkrete situationer hos de enkelte borgere, dels kompetenceudvikles bredere til opgaverne/fagområderne. Det kan fx dreje sig om personlig hygiejne, påtagning af kropsbårne hjælpemidler, medicingivning, hjælp til måltider, hjælp til sårpleje, katederpleje, stomipleje, arbejde inden for særlige pædagogiske eller plejefaglige referencer. Herudover vil Ergoterapeutforeningen støtte medlemmerne i at beskrive metoder eller redskaber til, i højere grad, at få mulighed for at udføre klinisk ergoterapi i en (større) del af stillingen.

Endelig kan der blive tale om, at stillingerne omdannes til egentlige plejestillinger, og dermed glider Etf af hænde.

Ergoterapeutforeningens Hovedbestyrelse, januar 2021

Herudover er der et ukendt antal ergoterapeuter, der lader sig ansætte inden for andre overenskomstområder, hvorfor det er ganske vanskeligt for medlemmet at argumentere for anvendelse af sit fag og ikke muligt for Ergoterapeutforeningen at argumentere for fagets anvendelse.

Rådgivning

For begge typer af stillinger, hvor man som ergoterapeut kan opleve sig fagligt alene og under pres gælder, at Ergoterapeutforeningen først og fremmest vil støtte medlemmet i perspektiverende refleksion over egen praksis – med det formål at nå til en oplevelse af større kontrol med jobindholdet/større arbejdstilfredshed og større mulighed for at udvikle stillingen og opgaverne, i samarbejde med leder og kolleger. En rådgivning kan således tage udgangspunkt i, undersøgende og åbne spørgsmål til medlemmet, så denne støttes til at vurdere sammensætningen af deres stilling.

Hvilken fordeling er der mellem den rene ergoterapi, den anden faglighed, og kombinationen af eget og andres fag? I hvilken grad hænger denne fordeling sammen med medlemmets håb og krav til stillingen?

Er der forhold i arbejdets organisering, der har ”træk og skub” effekt på, hvilken type faglighed den enkelte fagprofessionelle udfører – og hvis, kan ergoterapeuten få øget indflydelse på organisering og tilrettelæggelse?

Herefter støtte medlemmet til at finde frem til, hvordan deres arbejdstilfredshed og arbejdsstrivsel er – og hvilke muligheder de har for udvikling i stillingen, og mulighed for påvirkning af den faglighed der udøves til borgerne. En rådgivningssamtale som denne, kan støtte medlemmet i dets individuelle stilling således, at det pres der opleves på ergoterapifagligheden, bliver begribeligt, mere meningsfuldt, mere håndterbart. Dette, tillige med mere strategiske indsatser for faglighed under pres, som beskrevet på HB december 2020, kan fremme udviklingen af ergoterapi i mødet med borgeren, og i mødet med andre fagligheder.

I en række situationer er presset på fagligheden blevet intensiveret af de fælleserklæringer, som blev indgået mellem Forhandlingsfællesskabet og henholdsvis Danske Regioner og KL, som muliggjorde en høj grad af opgaveglidning i en afgrænset periode.

For ergoterapeuter der – uden, eller i forlængelse af fælleserklæringer- indgår i opgaveløsning uden for egen funktionsbeskrivelse og fag på baggrund af arbejdspladsens ekstraordinære pres, er der behov for en anden, mere strukturel indsats af Ergoterapeutforeningen, i samarbejde med arbejdspladsens tillidsvalgte og evt. ledere.

Også her må det enkelte medlem forholde sig til sin egen oplevelse og ambition om at udøve ergoterapi, men problemstillingen er strukturel og bør behandles sådan.

Ergoterapeutforeningens Hovedbestyrelse, januar 2021

Ønsker arbejdspladsen en ny "normaltilstand", og vil de ændre funktionsbeskrivelse og vilkår, eller ser arbejdspladsen det som en forbigående tilstand?

Er der tale om en væsentligvilkårsændring, som varsles behørigt, bliver opgaveglidningen permanent og tydelig. I den situation bliver der tale om en individuel vurdering af stillingen som helhed, altså om stillingen fortsat er relevant og interessant for medlemmet.

Arbejdspladsens TRIO-samarbejde har en stor opgave her, og Ergoterapeutforeningen støtter op om dette via tillidsvalgte og ledere samt i den direkte medlemsdialog.

Opsamling

Ergoterapeutforeningen mener, at nye opgaver er relevante og understøtter både professionens udvikling og den enkelte ergoterapeuts arbejdsglæde, når:

- der indgår meningsfuld aktivitet med et rehabiliterende sigte, og opgaven indeholder muligheder for udøvelse af ergoterapi.
- der følger relevant instruks samt kompetenceudvikling og evt. mulighed for efteruddannelse med overtagelsen af opgaver fra andre professioner.
- Den enkelte berørte ergoterapeut har en perspektiveret og udviklingsorienteret tilgang til egen stilling, og oplever trivsel og arbejdsglæde i stillingen.
- Når arbejdspladsen reelt ønsker at gøre brug af ergoterapeutiske kompetencer og tilrettelægger arbejdet således, at ergoterapeuter ikke indgår som substitut for andre faggrupper, men er del af et tværfagligt team.

Der udvikles rådgivningsredskaber og metodik via indsatsen "Styrket praksis" frem til REP22.